

PILOT
BREITEN 1°

AERONAUT
AERONAUT

Místa mládí

Karel Janeček se narodil v Plzni. Přesněji, a to je důležité, v Bolevci. Není to tak dávno, ale přece jen tehdy ještě vypadalo toto předměstí Plzně úplně jinak než dnes. Dnes se každému vybaví zejména sídliště, docela hezké, s dobrým spojením do centra, kousek odtud jsou parky a zoo.

Jenže starý Bolevec byl jiný. Tahle část na opačné straně silnice začínala Na Mikulce, vršíčku nazvaném podle známého vynálezce a technika Mikoleckého, spolupracovníka barona Škody, který zde má pomník. Dnes je tam meteorologická stanice, proto si mnozí vybaví její název: Plzeň-Mikulka.

Odtud se až dolů k silnici vedoucí podél Boleveckého rybníka táhly pásy zahrádek a domků, větších či menších (původně spíš těch menších), vzniklých většinou před druhou světovou válkou, později výrazně přestavovaných. Jen pár obchodů u hlavní silnice, zato dvě hospody! Všude klid, taková nečekaná pohoda města, které tu žije svým vlastním životem, životem Bolevce. Dnes již vlastně starého Bolevce.

Spousta zahrad a květin. I když se na některém dvorku tu a tam objevili králíci, trendem je zredukovat užitkovou část a více se soustředit na něco opravdu reprezentativního a okázalého, takže někde se nachází i sochy. Obyvatelstvo tu zkrátka více inklinovalo k městským způsobům. Ale v létě všechny ty zahrady voněly.

Děti si chodily hrát, pokud našly vrstevníky, někam na konec města, na blízké pole, kam v padesátých letech pravidelně mířili neblomně drsní sběrači mandelínek a všeho toho hmyzu, kterým nám imperialisté plánovali zničit úrodu. V zimě se dalo jezdit na saních z mírného svahu pod Mikulkou.

Nejkrásnější však byl Bolevecký rybník. S jedním z prvních klubů, kde se hrála v šedesátých letech skutečně moderní hudba. Ale hlavně tu jezdily čluny, dalo se plavat – bylo to prostě světové letní centrum „světa“! Ostatně je dodnes, jen mu konkuruje více míst.

Vydat se z Bolevce do centra, tehdy trolejbusem, přímo až na náměstí, to bylo trochu jako změnit město. Přitom cesta trvala jen pár minut.

Příjezd od Horní Břízy, který se spojuje s Karlovarskou, je velmi příjemný, ostatně i jako ten od Doubravky anebo od Českých Budějovic, výrazně průmyslová Plzeň vlastně ovlivnila jen jiné části města. A odevšad je jako navigátor vidět věž biskupské katedrály.

A pak, stojíte u Svatého Bartoloměje na obrovském náměstí, jednom z nejtypičtějších středověkých, a uvědomujete si, že mix průmyslu, sešlých předměstských řad domů a vynikající architektury je náhle doprovázen určitou velkorysostí. Když se vydáte k sadům a pod divadlo, najednou Vás Plzeň zaujme a máte chuť se tam vracet.

Představuju si, jak to může působit na sotva šestileté dítě. Asi skvěle. Hlavně kvůli tomu pocitu zázemí v klidu Bolevce, s vědomím přítomnosti města hned za kopcem. Přestože děti určitě vidí všechno jinak a mnohem více je zajímá, co dělají mravenci a jestli se půjdou koupat, má Plzeň velký a mimořádný dar své obyvatele ovlivňovat.

Přemýšlím, do jaké míry může malé město předurčit něčí kariéru natolik, že prostě začne jakoby ledabyle dobývat svět. Jenže Plzeň zdaleka není tak malé město... a pak – nemá toho ducha uzavřenosti maloměst, a tím pádem jeho obyvatele nemají potřebu odtamtud utíkat.

Znám tři typy Plzeňanů. Jeden, který by se nikdy v životě nehnul z toho klidu a jistot, od toho, co kde ve městě už zná a co mu dodává pocit zázemí, ten, který nesnese změnu. Ostatně ono je mimochodem zejména dnes strašně jednoduché žít nebo jen nakupovat a nějaký čas pobývat v Plzni. Narazíte tu na neobvykle příjemné vztahy a jednání, v obchodě, na ulici... pozvolna vznikající, ale o to silnější kladný dojem...

Druhý typ Plzeňanů potřebuje nezbytně prchnout. Kamkoliv, kde je to „pravé“ velké město, protože je žene nějaká posedlost, většinou v dobrém slova smyslu. Něco v nich je – a to potřebují nabídnout světu, anebo naopak něco od světa čekají. Tak odjížděli třeba Skupa, Horníček, Trnka. Nu a třetí skupinu tvoří ti, kteří odjeli, většinu života prožili jinde, ale pak se vrátili, i když třeba naprosto nečekaně. Většinou do chat, které si postavili poblíž Plzně s tím, že tam třeba jednou budou nastálo bydlet. Tento trend se ostatně stále více objevuje i dnes.

Ale pásma chat takto výrazně ovlivnila okolí. Především Hracholusky. Ještě v osmdesátých letech stavěné svépomocí. Pro kolik rodin to bylo budování hradu, pro kolik dětí naprosté neštěstí? Tak pak člověk neví, má-li to milovat, anebo na to zanevřít. Kolik dřiny dříve představovalo jen mít něco svého a mít kam jet. Vlastně všechno tu bylo uděláno vlastníma rukama. Krásná přehrada, rybářský revír a kousek do Plzně. Dnes nám nepřijde vůbec divné, že si někdo nechce sám opravovat auto anebo si zavést elektřinu. Jen tak, po práci. Díky za to. Jenže takový svět – pochopitelný kdysi naprosto pro všechny, kdo ještě zažili tuto poválečnou éru a období až do konce osmdesátých let, dnes působí jako cosi zvláštního, na co jen vzpomíná. Stejně jako bychom asi tehdy nepochopili uvažování malého člověka se svým bohatým vnitřním světem, který má úplně jiné problémy a starosti, je jimi pohlcen, objevuje. Ale namísto toho je třeba míchat maltu.

Proto snad jen Bolevec pro Karla představoval idylu – to ticho předměstí, tolik zahrad, korun stromů, občas štěkající pes, hodní sousedi... a tam někde na východní straně dlouhý lán a za ním malá rozhledna, kopeček Letné, Doubravky... a za tím vším velký svět, který se jednou otevře!

Jak vzpomínáš na Plzeň?

Na Plzeň? Jako na dětství? Já spíše vzpomínám na Plzeň z doby, kdy jsem tam jezdil za rodiči. Pamatuju si ale, kde jsme bydleli: v domě se zahradou. Mám ho stále v paměti. Byl to dům otcových rodičů.

Kde to bylo?

V Bolevci, ve Fibichově ulici. Pamatuju si, jak jsme tam z kopečka jezdili na kolo-běžce, ale jinak si vlastně na moc nevzpomínám. Dobře si ale pamatuju Bolevák. Hlavně když jsme už byli v pubertě a na Boleváku jezdili na windsurfingu. Takže kdybych měl pojmenovat vzpomínku na dávnější minulost, vzpomínka na Plzeň rovná se Bolevák.

Na Bolevák jsi chodil s rodiči?

Tam jsme chodili nejčastěji právě až s kamarády v pubertě. Jedni přátelé mých rodičů měli dva syny, s nimiž jsem se docela hodně kamarádlil – s těmi jsme například jezdili na windsurfingu a tak.

Oblast kolem Boleveckého rybníka bývala hodně chráněná – pokoušeli se tam dělat lázně. Ty už jsi asi zažil období, kdy se tam dalo dělat všechno, ne?

Co já si pamatuju, tak tam člověk mohl v podstatě vždycky dělat, co chtěl. Později to tam bylo z jedné strany volně přístupné, z druhé strany uzavřené.

Ještě je tam rybník Šídlovák?

No jasně!

Když si vybavíš dům, kde jste bydleli – v té čtvrti jsou menší domky, vilky –, zůstává ti takové bydlení v hlavě? Chtěl bys takhle sám bydlet?

Zrovna ten dům byl už spíš starší, mě dneska láká něco jiného: rekonstruuju vilu v Dobřichovicích, což bude super sídlo. Hodně hi-tech vybavení: audio, video, takové ty věci... takže to je asi jiná kapitola...

A co město samotné? Plzeň.

Plzeň je super, dneska je to město kultury, což je obrovský úspěch, a jinak nevím, jak bych ji jinak charakterizoval. Mně se současná Plzeň, když tak nad tím přemýšlím, líbí víc než Plzeň v době, kdy jsem byl dítě, v minulosti.

Jak jsi prožíval odchod z Plzně? Měl jsi někdy potřebu se tam vrátit? Ptám se proto, že spousta lidí utíká někam „do světa“, ale pak se s velkou chutí vrací domů. Plzeň je toho skvělým příkladem. Nejprve se objeví potřeba objevovat svět, a pak člověk zjistí, že právě ve svém rodišti se může zabydlet a cítit se dobře.

Tak bych to asi neviděl, protože my jsme se – vlastně rodiče se přestěhovali do Prahy, když mi bylo šest let, když jsem šel do školy, na základní školu, takže už do první třídy jsem chodil tam. A pak jsem žil v Praze, respektive někdy v zahraničí.

Co dělali tví rodiče? Proč se stěhovali do Prahy?

Táta pracoval na ministerstvu zahraničních věcí, tak jsme odjeli do Prahy.

Pro tebe bylo tedy stěhování přijatelné? Nebyl to šok?

Tak jako tak to byla změna, obzvlášť pro malé dítě. Ale mně to zas tolik nevadilo, mně změny nikdy nevadily, ani jako dítěti. Že jsme se odstěhovali do Prahy, mi přišlo celkem v pohodě.

V Plzni jsi měl přece kamarády...

Já jsem v Plzni sice chodil do školky, ale byl jsem hodně velký samotář, takže mi to nějak ani nepřišlo.

Zůstali v Plzni nějakí tvoji příbuzní?

Ano, rodiče obou mých rodičů. K nim jsme hodně jezdili a taky jsme navštěvovali tety, strejdy... ti všichni zůstali v Plzni.

Máš nějaké sourozence?

Mám, mám bratra a dvě sestry.

To je dost lidí na jednu rodinu, ne? A kolik jim je?

Nejstarší jsem já, brácha je o rok mladší, jedna sestra o čtyři roky mladší a ta druhá pak skoro o šestnáct let mladší.

A jak moc se dodneška třeba vídáte?

No tak, tak nějak rozumně, ne nějak extrémně, ale vídáme se. Naposledy minulou neděli na oslavě devadesátin dědy, z otcovy strany.

Jak jsi vnímal svou roli nejstaršího? Neměl jsi pocit, že jsi nic nemohl a u ostatních už rodiče nebyli tak přísní?

O rok mladší bratr byl na tom podobně jako já, ale je pravda, že jsem občas měl pocit, že sestra, která je o čtyři roky mladší, má dovoleno víc. Ale neprožíval jsem to nijak zásadně. A co se týče mladší sestry, tak to už vlastně šlo mimo mě.

V Praze to muselo být ze začátku těžké...

Co se mi vybavuje jako vzpomínka malého dítěte, to je ulice Rytířova na sídlišti Lhotka. Lhotka-Modřany. Pamatuju si, jak jsme tam přijeli. Všude byly nové paneláky, ale kolem špína, bahno. Poblíž to bylo hezké, tam byl les. Ale když jsem šel do školy, všude bahno. Hodně bahna.

Ty jsi musel být hodně samotářský. Nicméně lidé – jiní spolužáci – ti nevadili?

Já jsem nějak tyhle věci neřešil. Do školy jsem jezdil, rodiče mě dali do jazykovky, na tu dobu jsem schopen vzpomínat. První třídu jsem chodil na Lhotku, to si už vůbec nepamatuju. Vlastně ano, vzpomínám si na jednu věc: mamka mě dovedla do školy a pak už jsem jezdil sám, tak si pamatuju, jak jsem jednou jel ze školy, a řidič autobusu, který měl zastavit, tak si nějak myslel, že nikdo nevystupuje, a přejel naši zastávku. A já jsem potom doběhl dopředu, zděšený, že nezastavil na mé zastávce. Pak byla další zastávka a já jsem mu říkal, že to tady vlastně znám, že tady můžu vystoupit, tady chodíme nakupovat, tak já se vrátím sám. Pamatuju si, jak mě ten řidič nechtěl pustit, že za mě má teď zodpovědnost, takže jsem s ním musel až na konečnou a zpátky, a pak teprve jsem si vystoupil, to je ale taková jediná vzpomínka z první třídy.

Zvládl jsi tu situaci v klidu, nebo tě to hodně rozhodilo?

Rozhodilo mě to, byl jsem z toho hodně špatný, ale když jsem doběhl k řidiči a viděl, jak je z toho špatný on, možná mě to uklidnilo.

Do jaké školy jsi chodil potom?

Potom si pamatuju až na základní školu v Lupáčově ulici na Praze 3. Bylo to strašně daleko, hodně jsem toho denně procestoval. Proto jsem měl nakonec kamarády spíše na té jazykové škole než třeba na sídlišti, kde jsme bydleli.

Jaké jsou tvoje nejhezčí vzpomínky z dětství?

Krásné vzpomínky mám na to, jak jsme jezdili na lyžích. Další krásnou vzpomínkou jsou cesty na chatu, kam jsme jezdili. Tu měli prarodiče na Hracholuskách. To bylo super, odtamtud mám, dalo by se říct, jedny z nejkrásnějších, ale zároveň také jednu z nejhorších vzpomínek.

Že by ses topil?

Ne. Ale jako dítě jsem šel lesem, přede mnou táta, a on šlápl do vosího hnízda. Vosy se najednou vyrojily a zaútočily na mě, začaly mě bodat – a v tu chvíli si pamatuju, že jsem cítil takovou strašnou nespravedlnost! Protože táta se na mě ještě vrhl a začal ty vosy zabíjet, ale já myslel, že mě trestá, že jsem něco udělal, že mě za to bije. Takže to je taková zajímavá vzpomínka.

Jak jste trávili Vánoce?

Vánoce jsme trávili jako děti standardně, s vánočním stromečkem samozřejmě... Pro mě bylo extrémně napínavé čekat, až konečně zazvoní zvoneček. Když už jsem věděl, že Ježíšek neexistuje, pamatuju si, že jsem řešil dárečky, co jako dostaneme.

Jaké období dětství pro tebe nebylo příjemné?

Jako dítě jsem pořád chtěl být dospělý, dětství jsem si neužíval. Neužíval jsem si život jako dnes, zdaleka ne. Dneska jsem mnohem šťastnější než

jako dítě. Ale že bych měl nějaké konkrétní období, které by bylo špatné, to ne. Možná když jsem byl na táboře. Byl jsem takový typ, který se zrovna moc nepere – to dnes jsem mnohem fyzicky výkonnější než jako dítě –, takový typický uzavřený matematik, takže mě třeba občas někdo šikanoval. To bylo nepříjemné.

Takže ty jsi vlastně byl takový lehce zakřiknutý introvert, co žije svým vnitřním životem a objevuje svět trochu jinak než ostatní. Jak ses cítil ve škole?

Školu jsem bral jako povinnost, zejména když mě něco nebavilo, to znamená cokoliv, co se člověk musel učit nazpaměť. Neměl jsem rád ruštinu, kterou jsem měl od třetí třídy, a neměl jsem rád některé věci, které bych se dnes rád učil, což mě zpětně mrzí. Třeba češtinu jsem neměl rád. A dějepis nebo cokoliv, co člověk musí memorovat.

Dneska to samozřejmě vnímám jinak, vnímám tu důležitost a měl bych úplně jiný přístup, ale jako dítě jsem to rád neměl, tak to prostě pro mě byla povinnost. Co pro mě však byla nádherná povinnost, to byla matematika. Ta mě bavila odmalička – od pěti let jsem už byl matematik a také na základce jsem měl matematiku moc rád.

Jak je to s výkou matematiky, stále se začíná s algebrou?

Většinou ano, ale nejen to. První, co si pamatuju jako malé dítě, že mě zaujala stupnice a teploměr, řešil jsem, co to jsou ta záporná čísla. Táta mi vysvětloval, že se dají i sčítat, no a potom, matematika není jen algebra, jsou to třeba i logické úlohy slovní, nějaké množinové věci, samozřejmě grafy, funkce.

Mně jde o to, jestli se člověk může do matematiky zamilovat už na úrovni elementárních úkonů?

Co já si pamatuju ještě jako dítě v předškolním věku, tak přesně to, co jsem vyjmenoval. To byla ta záporná čísla. Ano, v tomhle ano, takže to byla právě i algebra.

Patřím ke generaci, která pamatuje první vystoupení profesora Vo-pěnky na téma množin. Ale sám jsem je zažil až na fakultě. Jak to bylo časově u tebe?

U mě již byly množiny od začátku, myslím, že od první třídy.

Kdy u tebe ve vztahu k matematice přišlo to klíčové období, kdy sis řekl, tak to je ono, teď jsem našel to pravé?

Já jsem od malička věděl, že to je to, co chci dělat. Ale naprosto jistý jsem si tím byl tak v šesté, sedmé třídě na základce. Když jsem se začal účastnit olympiád a když jsem se setkal s věcmi jako pravděpodobnost – to jsem byl totálně fascinován, to jsem miloval. Miloval jsem i rovnice, kvadratické rovnice a řešil třeba kubické rovnice. Zajímal mě, studoval jsem je, stejně jako pravděpodobnost. A potom mě na základce šíleně zaujaly integrály. Když jsem dostal do ruky knížku, díky níž jsem pochopil princip motivací pro integrování, Riemannův integrál, když jsem si uměl spočítat plochu pod křivkou, byl jsem úplně nadšený – to mě extrémně bavilo.

Hodně mi dala i skvělá kniha, která se jmenuje „Jak se jmenuje tahle knížka?“. Jde o logickou knihu, kde jsou popsány čtyři skupiny osob: normální upír, pomatený upír, normální člověk a pomatený člověk; dále jsou dána pravidla, že upír lže a ví, že lže, pomatený upír mluví pravdu a myslí si, že lže, normální člověk mluví pravdu a ví, že mluví pravdu, a pomatený člověk lže, ale myslí si, že mluví pravdu. A následují konstrukce a dialogy a člověk má poznat podle dialogu, kdo je kdo, nebo zjistit cestu a tak dále. Takové věci mě skutečně hodně bavily.

Tvé jednání je neuvěřitelně přímé. Ať se ti to hodí, nebo nehodí, prostě jde vždy o princip. S tím jsi ale někdy musel u druhých narazit. Jak se s tím lidé ve tvém okolí vyrovnávají?

Já si pamatuju, že už jako dítěti mi mamka říkala, že to někteří lidé špatně berou, že jsem drzý, to je pravda. V tomhle jsem byl už jako malý jiný – nebral jsem si servítky a někoho to mohlo pobuřovat.

Takže když se ti něco nelíbí, tak to asi vždycky řekneš na rovinu, je to tak?

Ty jsi psycholog, co na to říct... Můžu odpovědět pouze: ano!

Při tvé zdvořilé, nicméně jednoznačné přímosti, se asi neobjevuje často místo pro kompromis?

To se nemýlíš. Já jsem nikdy nebyl člověk kompromisu. Vždycky když jsem za něčím šel, tak naplno, kompromisy jsem nesnášel.

Ale ono je to vlastně mírně nepřesné. Karel není typem buldoka, který jakmile se pro něco rozhodne, přestane myslet, anebo rotvajlera, který když se zakousne, dostane křeč a úvahy o tom, zda pustit, už prostě nemají smysl. On jen v klidu konstatuje něco, co se snad druhým může zdát nevhodné, je to ale pravdivé. Nedá se říct, že si jede po svém. Vůbec ne. On je především mimořádně slušný.

Jako by ho mnoho a mnoho nejrůznějších situací, které musel zvládat v obchodě, prostě naučilo jednat vstřícně, klidně a velice jemně.

Nebo snad získal tento dar tím, že do běžného světa pronikl z uzavřeného kruhu vnitřní samoty svého dětství?

Anebo je to všechno možná mistrovsky naučené – protože on má kolem sebe profesionály úplně na všechno. A všechno kolem něj má také své výsledky.

Ať je to jakkoliv, vždycky jedná přátelsky, vždycky s úsměvem a bez napětí, nicméně v určitých situacích – necouvne. Prostě necouvne. Druzí z něj však nemají pocit, že byli zatlačeni do kouta, naopak. Jen ta či ona věc prostě bude jinak.

Karel couvne jen výjimečně, ale rozhodně to není diktátor. Ale už vůbec ne nejistý a plachý podnikatel, který si jen tak náhodou cosi spočítal. Máte k němu respekt, protože je férový a zcela upřímný.

Nikdy jsme neměli příležitost se o něčem hádat. A pátrat po tom experimentem prostě nejde.

Nicméně tady někde začíná i Karlova tendence, o které právem mluví, totiž sklony říkat věci bez emocí a klidně, ale naprosto v rozporu s tím, zda se to tomu druhému ryze ze slušnosti bude hodit.

A někdy může být trochu podrážděný. Třeba když něco nevyjde, když má udělat něco banálního, avšak nepřijemného... A pokud se ho optáte, jestli mu to či ono vadí, řekne vám to.

Karel začal chodit do jiné školy, kde toho kolem takřka moc nevnímá. Jedním byl posedlý, a to matematikou.

Pokud začne vzpomínat na tu či onu dobu nebo školu, pak ne prostřednictvím žáků, kamarádů, prostě tehdy na devítiletce zejména dětí kolem. Ale na skvělou učitelku anebo učitele.

Anebo na matematickou olympiádu.

Ale dvě věci mi ulpívají v hlavě asi nejvíce, jakmile se člověk vcítí do tehdejšího světa: úplně zdevastovaná půda, bahno, a mezi tím nové paneláky a strašně těžká doprava plnými autobusy sem a tam. Hodiny trávené při dojíždění, pohled ven s okna a přemýšlení si o svém světě, na který tu mám čas. Jako by toto vynucené volno bylo nejzajímavějším inkubačním prostorem, kde si člověk může volně popustit fantazii a žít ve svém vlastním světě.

A podobně tomu je, když se ještě dnes u Karla objeví určité nadšení z prožitku, jak našel neuvěřitelně krásné řešení toho či onoho příkladu, jako by se dostal do jiné dimenze.

V tomto světě se člověk může dokonce stát i obětí šikany. Jenže ta nakonec neubere, ale posílí. A pak je tu sex, a jak Karel velmi přesně určuje: není jasné, co s tím.

Zdá se, že se ale nic nestalo brzdou, spíše převládá pocit, že je ještě poměrně dost toho, co se asi nestačilo.

Je to mládí něčím atypické? Asi ano. Zvláštním vnitřním uzavřeným světem, ve kterém Karel vyrůstal, a tím výrazným vnějším světem, ve kterém je dnes jakoby v novém živlu.